

Danıştay Kanununun bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna bazı madde ve fıkralar eklenmesine dair kanun

(Resmî Gazete ile tâm : 1 . VI . 1946 - Sayı : 6322)

No.
4904

Kabul tarihi
27 . V . 1946

BİRİNCİ MADDE — 3546 sayılı Danıştay Kanununun 1 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Danıştay Başbakanlığa bağlıdır ve bir Birinci Başkan ile altı Daire Başkanı ve yirmi sekiz Üyeden kurulmuştur.

Danıştay, üçü İdare ve üçü Dâva işlerine bakan altı daireye ayrılmıştır.

Her daire bir Başkan ile dört Üyeden kurulur.

İKİNCİ MADDE — Aynı kanunun 5 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Danıştayda bakılacak dâvalar hakkında hukuk bakımından işin durumunu belirtmekle ödevli bir Baş kanun sözcüsü ile dokuz Kanun Sözcüsü bulunur. Kanun Sözcüleri, yardımcılarda aranılan nitelikleri haiz olmak üzere Danıştay Birinci Başkanının teklifi, Başbakanın kararı ve Cumhurbaşkanı onayile tâyin olunur. Kanun Sözcüleri, düşüncelerini bildirmekte tamamen serbest olup yalnız dâva dosyalarının dağıtımında ve İdare işlerinde Baş kanun Sözcüsüne bağlıdır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 7 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Danıştayda Birinci Başkan tarafından seçilecek bir Daire Başkanı ile bir üyeden ve Genel Kâtipten meydana gelen bir İdare Komisyonu bulunur.

Komisyonla Daire Başkanı başkanlık yapar ve komisyon tam üye ile toplanır.

Başyardımcı ile yardımcılar İdare Komisyonu tarafından seçilir.

İdare Komisyonu bütün memurlar hakkında disiplin cezası tertip ve Birinci Başkanın havale ettiği işler hakkında düşüncesini bildirir.

İdare Komisyonu toplantısında üye eksik olduğu zaman Birinci Başkan tarafından seçilecek başka Daire Başkanı ve Üyeleriyle eksik tamamlanır.

Disiplin cezasına dair kararlar aleyhine ilgililer tarafından tebliğ tarihinden başlayarak yedi gün içinde Danıştay Genel Kuruluna itiraz olunabilir.

Genel Kurulun kararı kesin olup buna karşı dâva açılmaz.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 8 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Başyardımcı ve yardımcılarda Hukuk ve Ekonomi Fakültelerini veyahut Siyasal Bilgiler Okulunu veya bunlarla denk olduğu Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş olan yabancı memleket fakülte ve yüksek okullarını bitirmiş olmaları şarttır.

Altıncı sınıf yardımcılıklara alınacaklar için yukarıki fıkroda yazılı Fakülte ve Yüksek okullardan çıkanlar arasında bir yeğlik sınavı açılır. Yeğlik sınavına gireceklerin yaşları otuzü geçmiş olmayacaktır. Danıştay Birinci Başkanı sınavda kazananları altıncı sınıf yardımcılığa aday olarak tâyin eder. Adaylık süresi bir yıldır. Bu sürenin sonunda çalışma ve ahlâk ve nitelik bakımından hizmete elverişli görülenlerin memurluğa tâyinleri yapılır.

Danıştay yardımcılarının ve İdare Müdürlerinin tâyinleri ve yükselmeleri Birinci Başkanın teklifi, Başbakanın kararı ve Cumhurbaşkanının onayı ile yapılır. Kâtip ve başka memurların tâyinleri doğrudan doğruya Danıştay Birinci Başkanı tarafından yapılır.

BESİNCİ MADDE — Aynı kanunun 14 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

İkinci Daire:

- A) İşleri Bakanhğı ile ilgili işleri;
 - B) Belediye Kanunu ile Danıştaya verilip idare dâvalarına konu olmıyan işleri;
 - C) Vilâyet İdaresi ve İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunları gereğince doğrudan doğruya veya itiraz yoluyla Danıştaya verilecek işleri;
 - D) Derneklerin, kamu faydasına çalışan derneklerden sayılması için Hükümetçe yapılacak teklifleri;
 - E) Birinci derecede disiplin cezası verilmesi Danıştaya ilişkin olan işleri;
 - F) Memurların yargılanması hakkındaki kanun hükümlerine göre Danıştaya gelecek işleri;
- Karara bağlar.

ALTINCI MADDE — Aynı kanunun 15 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Üçüncü Daire:

- A) Maliye, Millî Eğitim, Ekonomi, Bayındırlık, Sağlık ve Sosyal Yardım, Gümrük ve Tekel Bakanlıklarıyla ilgili işleri;
 - B) Bayındırlık imtiyazlarıyla madenlerin imtiyaza bağlanması ve maden imtiyazlarının bozulması işlerini;
 - C) Miktarı on bin lirayı geçen dâvalardan ve iera işlerinden ve aleyhte neticelenen dâvaların daha yüksek bir derecede bakılmasını istemekten vazgeçilmesi, hukuk işlerine ilişkin anlaşmazlıkların barış yoluyla çözülmesi ve anlaşmalarla sözleşme değişiklikleri hakkındaki teklifleri;
- Karara bağlar.

YEDİNCİ MADDE — Aynı kanunun 19 ncu maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Genel Kurul:

- A) Hükümetçe hazırlanarak verilecek kanun tasarılarını ve imtiyaz sözleşme ve şartlaşmalarını;
 - B) Anayasanın 52 nci maddesinde yazılı tüzük tasarılarını ve yorumlarını;
 - C) Özel kanunlarında Danıştay Genel Kurulunda görüleceği yazılı olan işleri;
 - D) Yukarıda sayılan işlerden başka idari dairelerden çıkan kararlardan Danıştay Birinci Başkanının havale edeceği işleri;
- Karara bağlar.

İdari dairelerin birinden çıkipta Genel Kurulca karara bağlanmamış işler ilgili Bakanhğın isteği üzerine de Genel Kurulca incelenerek karara bağlanır.

SEKİZİNCİ MADDE — Aynı kanunun 21 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Memurların yargılanmasına ve disiplin cezalarına ilişkin işler görüşülürken önce bu işler hakkında oy vermiş olanlar Genel Kurulda bulunamazlar.

Kanunî veya istisari düşüncesi bildirilmek üzere Danıştaya gönderilen işlerden

idarî dâvaya konu olabilecek işlerin incelenme ve karara bağlanmasında Dâva daireleri Başkan ve Üyeleri bulunmazlar.

DOKUZUNCU MADDE — Aynı kanunun 22 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

İdare dâvalarına, Dördüncü, Beşinci ve Altıncı Dâva Daireleriyle Dâva Daireleri Genel Kurulunda bakılır. Bu daireler ve Dâva Daireleri Genel Kurulu bağımsız mahkeme niteliğine ve yetkisine sahiptir.

Dâva dairelerinin toplanma ve görüşme yeter sayısı beştir. Yeter sayıda üye bulunmaz ise 10 ncu maddeye göre işlem yapılır.

ONUNCU MADDE — Aynı kanunun 24 ncu maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Aşağıda yazılı işler Danıştay dâva dairelerinde temyiz suretiyle kesin olarak görülür:

- A) İl İdare Kurullarından verilen kazai kararlar;
- B) İlçe İdare kurullarından kanunlarına göre kesin olarak verilmiş olan kararlarla bu kurullarca verilip üst il İdare Kurulundan ikinci derecede kazai surette incelenerek verilen kararlar;
- C) Bunlardan başka idare yerlerinden verilen kazai kararlar;
- D) İdari meseleler hakkında Temyiz Kurullarından son derecede çıkan kazai kararlar.

ON BİRİNCİ MADDE — Aynı kanunun 25 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Mahiyeti bakımından Hazineye ilişkin bütün vergi, resim ve tekliflere ilişkin kanunların uygulanmasından doğan dâvalar Danıştayın Dördüncü Dairesinde, Memurlar Kanunu ve Maaş ve Teadül ve Tekait Kanunlarıyla harcırah ve yevmiyelerden doğan dâvalar, Danıştayın Beşinci Dairesinde, Dördüncü ve Beşinci Dairelerin yetkisi dışında kalan dâvalar ile İl Özel İdarelerini ve Belediyeleri ilgilendiren vergi ve resim vesair dâvalar, Danıştayın Altıncı Dairesinde görülür.

Ancak daireler arasındaki işler sayısında nispetsizlik görülürse Birinci Başkan bir dâva dairesine ilişkin işlerin bir kısmını diğer dairelere verebilir.

ON İKİNCİ MADDE — Aynı kanunun 26 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Dâva Daireleri Genel Kurulu Danıştay Birinci Başkanının başkanlığı altında Dâva Daireleri Başkan ve üyelerinden kurulur. Dâva Daireleri Genel Kurulunun görüşme yeter sayısı onbeştir. Birinci Başkan toplantıda hazır bulunmadığı zaman Dâva Daireleri Başkanlarından Başkanlığa seçim bakımından kıdemlisi Dâva Daireleri Genel Kuruluna başkanlık eder. Birinci Başkan hazır bulunduğu takdirde en kıdemsiz üye Genel Kurula katılmaz. Üye eksikliğinde, kanunun 10 ncu maddesi hükmü gözönünde tutularak diğer dairelerden alınacak üyelerle tamamlanır.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 27 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

- Dâva Daireleri Genel Kurulu aşağıda yazılı dâvaları görür:
1. — Bakanlar Kurulu kararlarının iptali için açılan dâvalar;
 2. — Yönetmeliklerin iptali için açıldâvalar;
 3. — Sayıştay Genel Kurulunca görülen tahsis kararlarının Temyiz yoluyla tetkiki için açılan dâvalar;
 4. — Danıştay İdari Dairelerinden verilen karar üzerine uygulanan işlemler hakkında açılan dâvalar;

5. — Danıştay Birinci Başkanının veya Dâva Dairelerinin veya kanun sözcülerinin Genel Kurulda görülmesini uygun gördükleri dâvalar.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 29 ncu maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Dâva Dairelerinin veya Dâva Daireleri Genel Kurulunun aynı mahiyetteki işlerle ilgili kendi kararları arasında veya bu daire ve kurullarca verilen kararlar arasında aykırılık veya uyumsuzluk görüldüğü veya birleştirilmiş içtihatların değiştirilmesi gerekli bulunduğu takdirde Danıştay Birinci Başkanının veya dairelerinin veya kanun sözcüsünün istemi üzerine iş Dâva Daireleri Genel Kurulunda içtihadın birleştirilmesi yoluyla incelenir.

İctihadın birleştirilmesi işlerinde karar üçte iki çoklukla verilir. Birinci toplantıda üçte iki çoğunluk olmazsa ikinci toplantıda salt çoğunlukla karar verilir. Bundan sonra çıkacak benzeri işlerde bu karara uyulmak mecburidir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Aynı kanunun 35 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

30 ve 31 nci maddelerde yazılı makamlara verilen dâva dilekçeleri o makamların kayıt defterlerine yazılır ve dilekçe üzerine de tarihi işaret edilir.

31 nci maddede yazılı şartları tamam olmıyan veya harç ve kaydiyesi eksik bulunan dilekçeler işleme konulmıyarak tamamlamak veya düzeltmek için sahiplerine geri verilir.

Dilekçelerin sahiplerine geri verildiği günden başlamak üzere 15 gün içinde tamamlanarak veya düzeltilerek verilecek olan dilekçeler üzerine bu 15 günlük süre ve postada geçecek günler, zamanaşımı hesabına katılmaz.

Dilekçenin verildiği yerlerde damga pulu, resim ve harç pulları bulunmadığı takdirde parasının alındığı, kabul eden makam tarafından, dilekçe üzerine şerh verilir.

ON ALTINCI MADDE — Aynı kanunun 38 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Tarafların müdafaaları veya cevapları alındıktan veyahut müdafaa veya cevap için kanunda belli edilmiş olan süre geçtikten sonra dâva dosyası kanun sözcüsüne verilir.

Kanun sözcüsü, tarafların ileri sürdükleri vâkıaların ve sebeplerin ve dâvanın kanun, tüzük ve içtihatlarla uygunluk bakımından esas ve usule ilişkin incelemelerin sonuçlarını yazarak en çok otuz gün içinde dosyasıyla birlikte havale edilmiş bulunduğu dâva dairesine verir.

Bu otuz günlük süre içinde incelenmesi bitirilemiyen dosya hakkında gecikmenin sebeplerini kanun sözcüsü Danıştay Birinci Başkanlığına hemen bildirmekle ödevlidir.

ON YEDİNCİ MADDE — Aynı kanunun 39 uncu maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.

Kanun sözcülüğünden işlemi tamamlanarak verilen dâva dosyasını incelemeye ve sonucunu bir rapor ile bildirmeye, daire üyelerinden biri o Daire Başkanı tarafından memur edilir.

Rapor hazırlıyacak üyeler, o Daire yardımcılarından faydalanırlar. Rapor hazırlama işi yardımcılardan birine de görüldürülebilir.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Aynı kanunun 40 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Dâva Daireleri görüşmeleri kanun sözcüsü ve dosyayı inceliyenin yazılı raporları üzerine açılır ve gerekli görülürse kendilerinin sözlü açıklamaları da dinlenir.

ON DOKUZUNCU MADDE — Aynı kanunun 51 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Yargılamanın tekrarı veya kararın düzeltilmesi hakkında usulüne göre verilecek dilekçeler, karar vermiş olan Dâva Dairelerine havale edilir ve bildirme yapıldıktan sonra kanunda yazılı sebeplerden biri var ise dâvaya yeniden bakılarak karara bağlanır.

Yargılamanın tekrarı veya kararın düzeltilmesi işlemi kanunda yazılı sebeplere dayalı değilse dilekçenin reddine karar verilir ve dâvacı hakkında Hukuk Muhakemesi Usulü Kanununun 442 ve 554 nci maddelerinde yazılı ceza hükümleri uygulanır.

YIRMİNCİ MADDE — Aynı kanunun 52 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Tavzih kararını yerine getirilmesine kadar istenebilir.

YİRİMİ BİRİNCİ MADDE — Aynı kanunun 53 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Yargılama sırasında ölüm ve herhangi bir sebeple dâvacının kişiliğinde veya niteliğinde değişiklik olur ise dâvayı kovuşturma hakkı kendisine geçen kimsenin doğrudan doğruya veya tebliğ üzerine Danıştaya başvurmasına kadar dâva dosyası saklı tutulur. Şükadar ki munhasıran öleni ilgilendiren dâva dilekçesi iptal edilir.

YİRİMİ İKİNCİ MADDE — Aynı kanunun 57 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Danıştay Daireleri her yıl Temmuzun 20 sinden Eylülün 5 ine kadar çalışmaya ara verir.

Bu süre içinde 30 ve 31 nci maddelerde yazılı makamlara verilen dâva dilekçeleri kabul edilerek kayıt defterlerine geçirilir.

Hükümetçe verilecek ivedili işler ile mevkıflı memurların yargılama işlerine ve yürütmeyi durdurma istemlerine bakmak ve karar vermek üzere bir Danıştay Dairesi ve bir kanun sözcüsü çalışmaya devam eder.

Bu dairenin başkanı ile üyeleri, İdare ve Dâva Dairelerinin üyeleri arasından kararla olarak Birinci Başkan tarafından seçilir.

Çalışmaya araverme süresinde Danıştay Genel Kurulu ile Dâva Daireleri Genel Kurulu toplanmaz.

Danıştay Başkan ve üyeleriyle kanun sözcülerinden başka memurlar çalışmaya ara veremezler.

Kanunda tâyin edilen sürelerin bitmesi bu araverme zamanına tesadüf ederse bu süreler ayrıca bir karar vermeğe lüzum kalmaksızın aravermenin sona erdiği gündün başlayarak yedi gün uzatılmış sayılır.

YİRİMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Aynı kanunun 59 nci maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Danıştay teşkilât kadrosunu gösteren 3656 numaralı kanuna bağlı cetvel kaldırılmış ve yerine bu kanuna bağlı cetvel konulmuştur.

YİRİMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Süresi içinde açılmış dâvanın husumetin yönetildiği makamda görülen isabetsizlikten dolayı reddi takdirinde bu kararın tef-

